

Analýza nákladů a přínosů (CBA) u vybraných sociálně inovačních projektů

Zdeněk Rosenberg

Konference ČES, 15. 6. 2023

Agenda

- Představení projektu
- Cochemský model
- Společně na Svobodu
- Stínové ceny

Pohled zadavatele

Cíle zakázky

- zjistit, zda a za jakých podmínek je možné v prostředí projektů OPZ (OPZ+) účelně analyzovat náklady a přínosy jednotlivých intervencí
- zjistit, zda v současnosti dostupná data umožňují CBA u projektů OPZ realizovat (a pokud ne, z jakého důvodu)
- vytvořit “informační základnu” pro příp. budoucí realizaci CBA
- v případě, že CBA půjde realizovat, získat údaje o přínosech a nákladech u dvou vybraných projektů

Postup práce v projektu

Vstupní data

Další doplňující zdroje

Hlavní výstupy

Evaluační
zprávy

Rešerše literatury

Data z
projektů (vč.
dosažů)

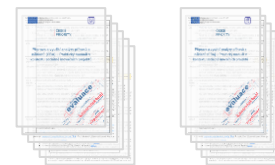
Dosaž dostupných statistik

Projektové
dokumentace

Průběžné expertní konzultace (>20)

SnS	Cochemský model
<ul style="list-style-type: none">• Luboš Cingl (VŠE)• Jakub Drápal (PF UK)• Libor Dušek (PF UK)• Radek Hábl• Gabriela Hendlová (RUBIKON)• Václav Jiříčka (GRVS)• Vladimír Kváča• Jiří Mertl (VÚPSV, ZČU)• Lenka Ouředníčková (RUBIKON)• Petr Schneedörfler (Lighthouse)• Jan Tomášek (IKSP)	<ul style="list-style-type: none">• Jana Barvíková (VÚPSV)• Martin Beneš (OS Most)• Lenka Felcmanová (PdF UK)• Alice Fischerová (GovLab)• Soňa Kalenda (Ostravská univerzita)• Jan Klusáček (Platf. pro soc. bydlení)• Richard Kokeš (GovLab)• Viktor Květoň (PřF UK)• Markéta Nováková (Cochem.cz)• Jana Paloncyová (VÚPSV)

Analýzy: SnS a
Cochemský
model

Manuál CBA

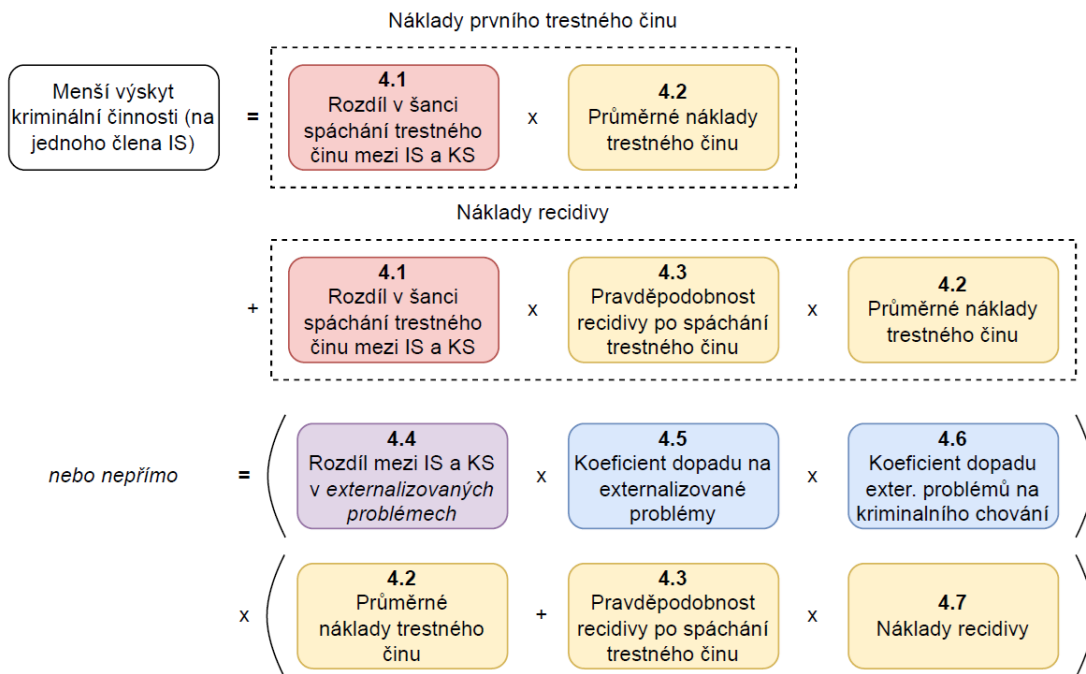

Cochemský model – Základní fakta

- **Intervence:**
 - Interdisciplinární intervence zaměřená na rozvádějící se páry
 - Zájem dítěte pomocí mediace, edukace a terapie
 - **Realizace:**
 - Mosty – sociálně psychologické centrum
 - Okresní soud v Mostě v letech 2015-2019
 - **Výsledky:**
 - Větší míra dohod při rozvodovém řízení
 - Kratší soudní řízení
-

Cochemský model – Sledované dopady

Příklad 1 dopadu

Legenda:

Měřené v závěrečné evaluační zprávě

Identifikovatelné v literatuře

Možný expertní odhad

Zjistitelné během intervence, ale v současnosti nedohledatelné

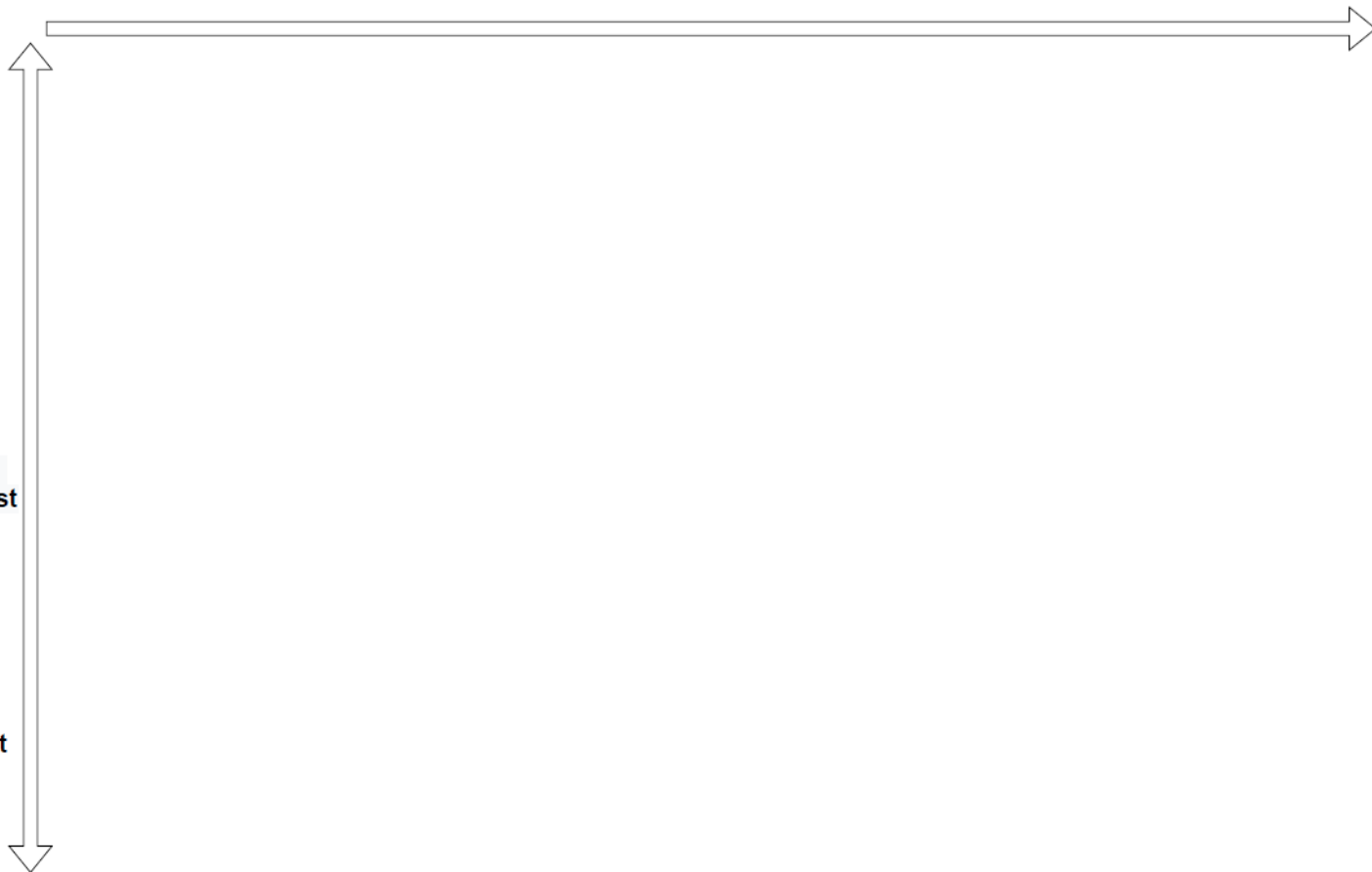
Nedohledatelné

Dopady během soudního řízení

Dopady v průběhu dětství

Dopady v dospělosti dítěte

Legenda dopadů:

Identifikovaný v EZ

vs.

Neidentifikovaný v EZ

Monetizovatelný

vs.

Nemonetizovatelný

Neexistující data (X)

vs.

Nedostupná data (?)

Dopady během soudního řízení

Dopady v průběhu dětství

Dopady v dospělosti dítěte

Dopady primárně na dítě

Dopady na klienta a společnost

Dopady primárně na společnost

Dohoda rodičů při rozvodovém řízení ?

Admin. a časové náklady soudu ?

Legenda dopadů:

Identifikovaný v EZ

vs.

Neidentifikovaný v EZ

Monetizovatelný

vs.

Nemonetizovatelný

Neexistující data (X)

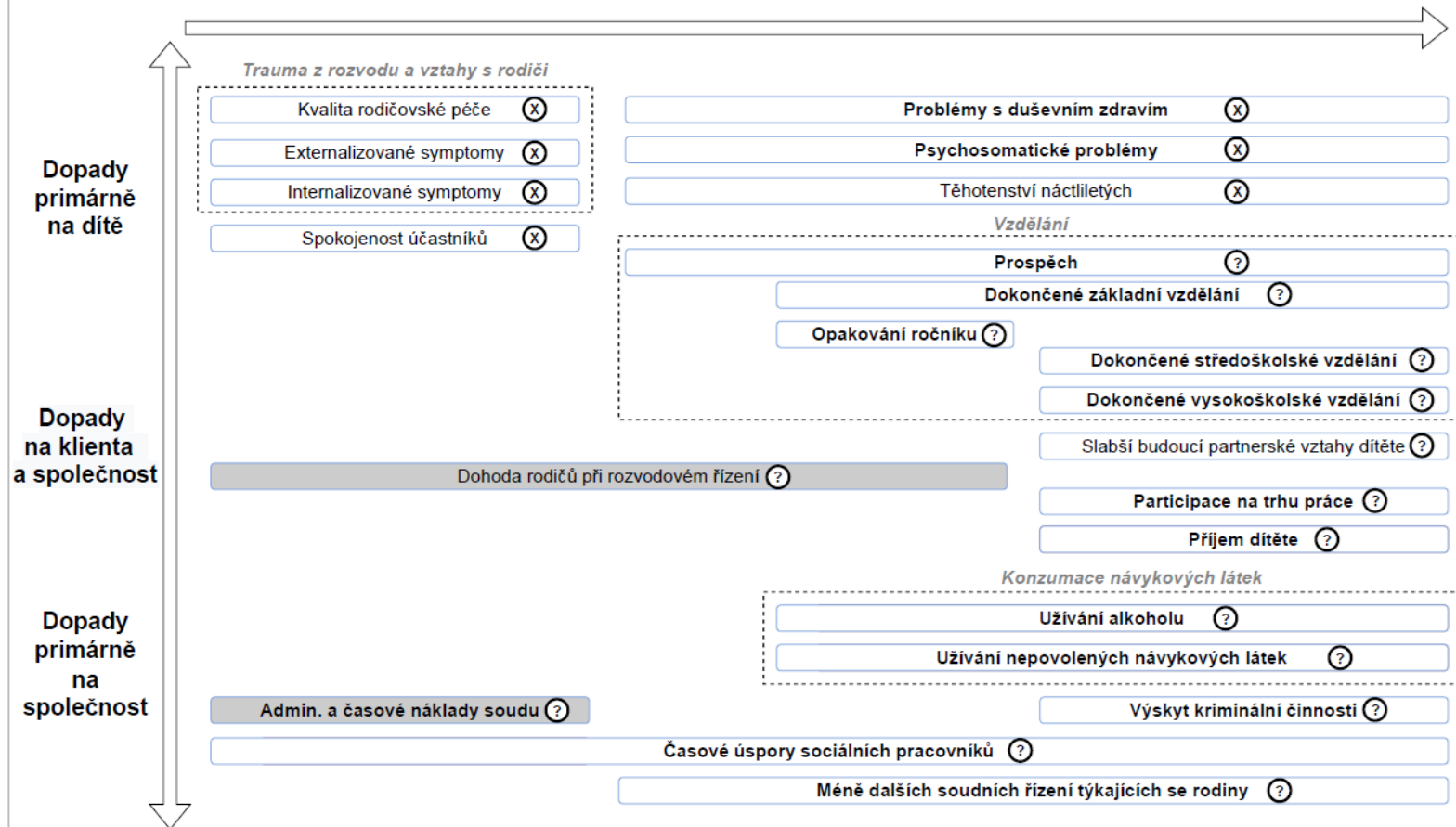
vs.

Nedostupná data (?)

Dopady během soudního řízení

Dopady v průběhu dětství

Dopady v dospělosti dítěte

Legenda dopadů:

Identifikovaný v EZ

vs.

Neidentifikovaný v EZ

Monetizovatelný

vs.

Nemonetizovatelný

Neexistující data (X)

vs.

Nedostupná data (?)

Cochemský model – Omezení pro evaluaci

Z expertních rozhovorů plyne, že **prvky Cochemské praxe jsou aplikovány i na soudech sloužících jako kontrolní skupina.**

- Není tedy jasné jak velkou část dopadů intervence srovnání dvou soudů odhaduje.

Není vhodné, aby byla zásadně závislá na lidském faktoru a osobnostech realizačního týmu (např. **pouze jednom soudci**).

Bez dat na hlavní dopad ex-post CBA dělat nelze.

Cochemský model – CBA rozvíjí ZEZ

I Intervence a Dopady

II Zdroje dat, metodika a předpoklady

III Komplexní CBA a BCR

ZEZ

- 2 dopady

- Soudní databáze, administrativní data
- Předpoklad aplikace intervence POUZE v intervenční skupině

- **Žádná monetizace**
- Bez pokusu získat stínové ceny

CBA

- **20+ dopadů**
- Bez kontrafaktuálu ale nelze určit kauzální vztah a dopad monetizovat

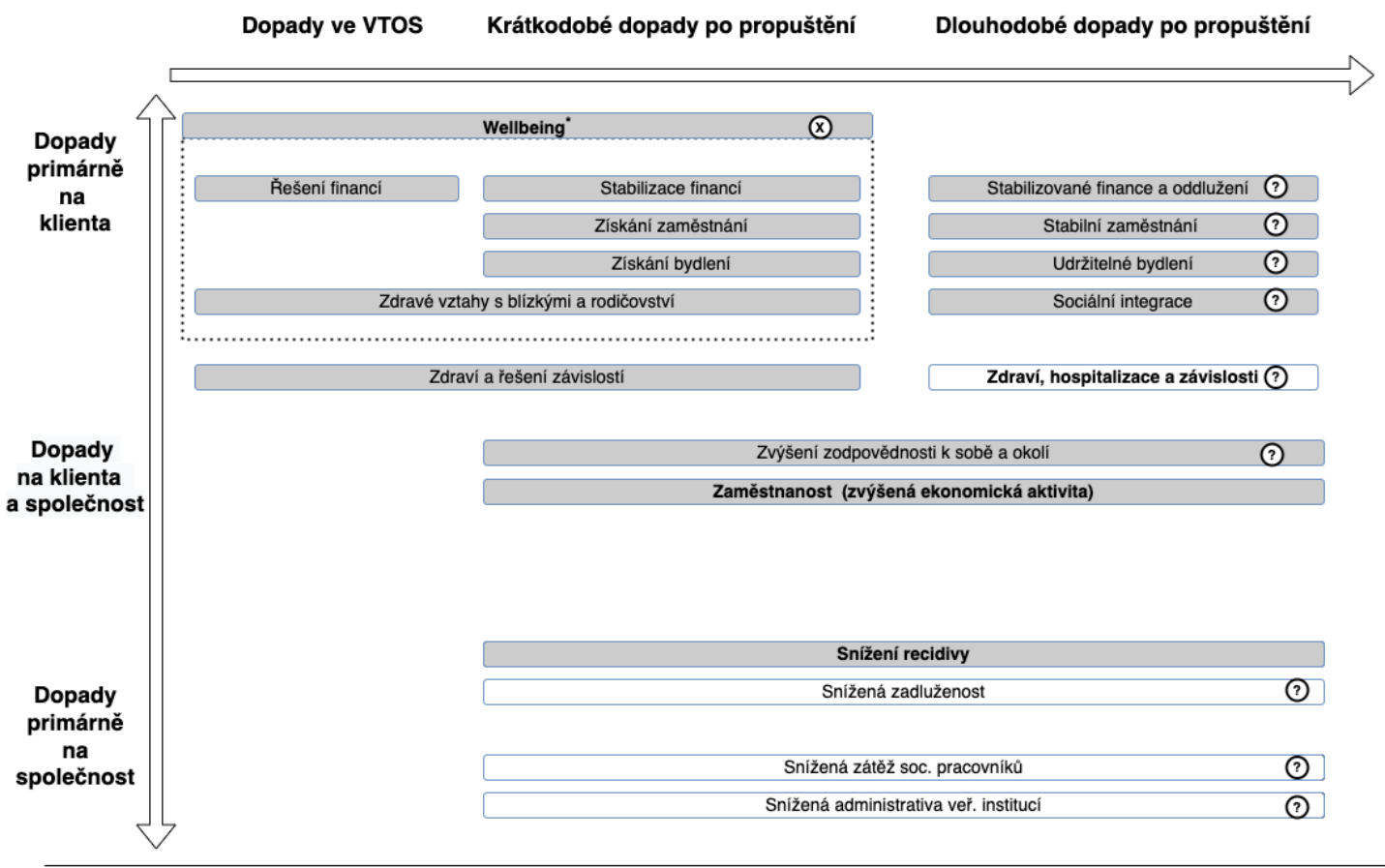
- Dodatečná data získaná z rozhovorů s experty
- Hodnoty jsou pouze orientační

- **Částečná monetizace**
- Orientační propočty úspor na straně soudu a sociálních pracovníků

Společně na svobodu – Základní fakta

- **Cíle projektu**
 - Zlepšit připravenost osob ve VTOS na integraci na svobodě
 - Hlavní očekávaný dlouhodobý dopad je snížení recidivy
 - **Realizace**
 - RUBIKON Centrum, z.s.
 - 2018 - 2020, přímá práce s klienty 08/2018 - 09/2020
 - Výstup z VTOS průběžně od 01/2019 do 08/2020
 - Cílová skupina: 118 osob, z toho intervenční 78 os., kontrolní 40 os., 4 věznice
 - Práce s klienty během i po VTOS
 - **Evaluace:**
 - Ing. Vladimír Kváča, Ph.D., Mgr. Ing. Adela Gottwaldová
 - Závěrečná evaluační zpráva 01/2021 (data k 08/2020)
 - Follow-up šetření 04/2022 (data k podzimu 2021)
-

Legenda dopadů:

Identifikovaný v EZ

vs.

Neidentifikovaný v EZ

Monetizovatelný

vs.

Nemonetizovatelný

Neexistující data (X)

vs.

Nedostupná data (?)

*Wellbeing a duševní zdraví tvořili jednu z kategorií dotazníku ESI. Tečkovanou linií ohraničené procesy intervence přispěly k zlepšení subjektivního vnímání situace zachycené wellbeingem

Společně na svobodu – Omezení pro evaluaci

Změna místa

- IS zvolita dle toho, že chtěli po VTOS zůstat blízko

Zásahy do IS

- Vězeňská služba patrně do IS doplnila více potřebné

Atrice

- Málo měkkých dat (wellbeing) dat na SS po VTOS

ESI I

- Srovnatelné dle SARPO a PICTS-cz, ale ne dle ESI I
-

Společně na svobodu – Negativní výsledek

Hypotéza 1 ?

- **Negativní dopad intervence**

Hypotéza 2 ?

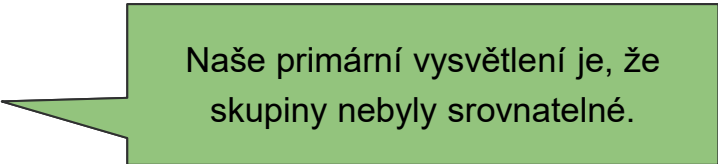
- **Chyba v administrativních datech**

Hypotéza 3 ?

- **Náhoda umožněná spíše malým vzorkem**

Hypotéza 4 ?

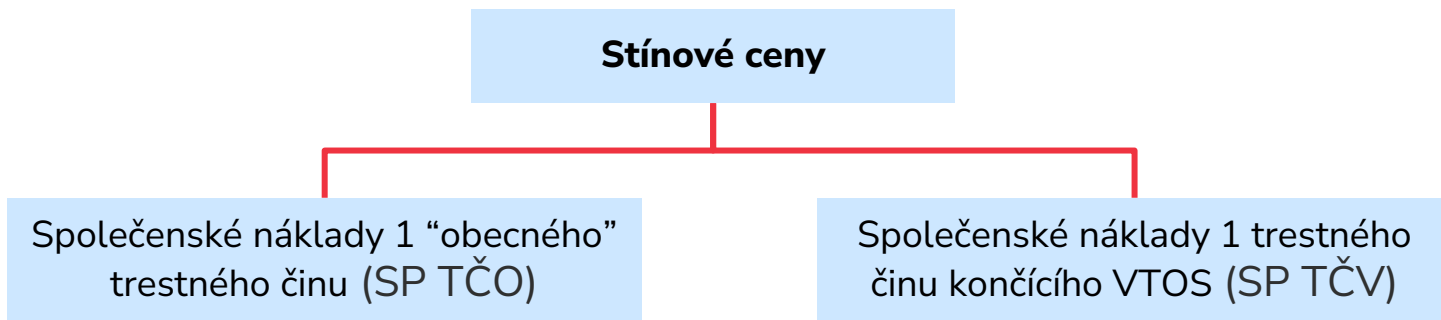
- **Nesrovnatelnost**

Naše primární vysvětlení je, že skupiny nebyly srovnatelné.

Společně na svobodu – Výpočty stínových cen

Společně na svobodu – CBA rozvíjí ZEZ

I Intervence a Dopady

II Zdroje dat, metodika a předpoklady

III Komplexní CBA a výpočet BCR

ZEZ

- **2 dopady monetizované** (zjednodušeně)
- Identifikováno 15+ dopadů

- Dotazníky, data o zaměstnanosti
- Recidiva odhadnuta ze zaměstnanosti

- **Ano (předběžné výsledky před daty z follow-up)**

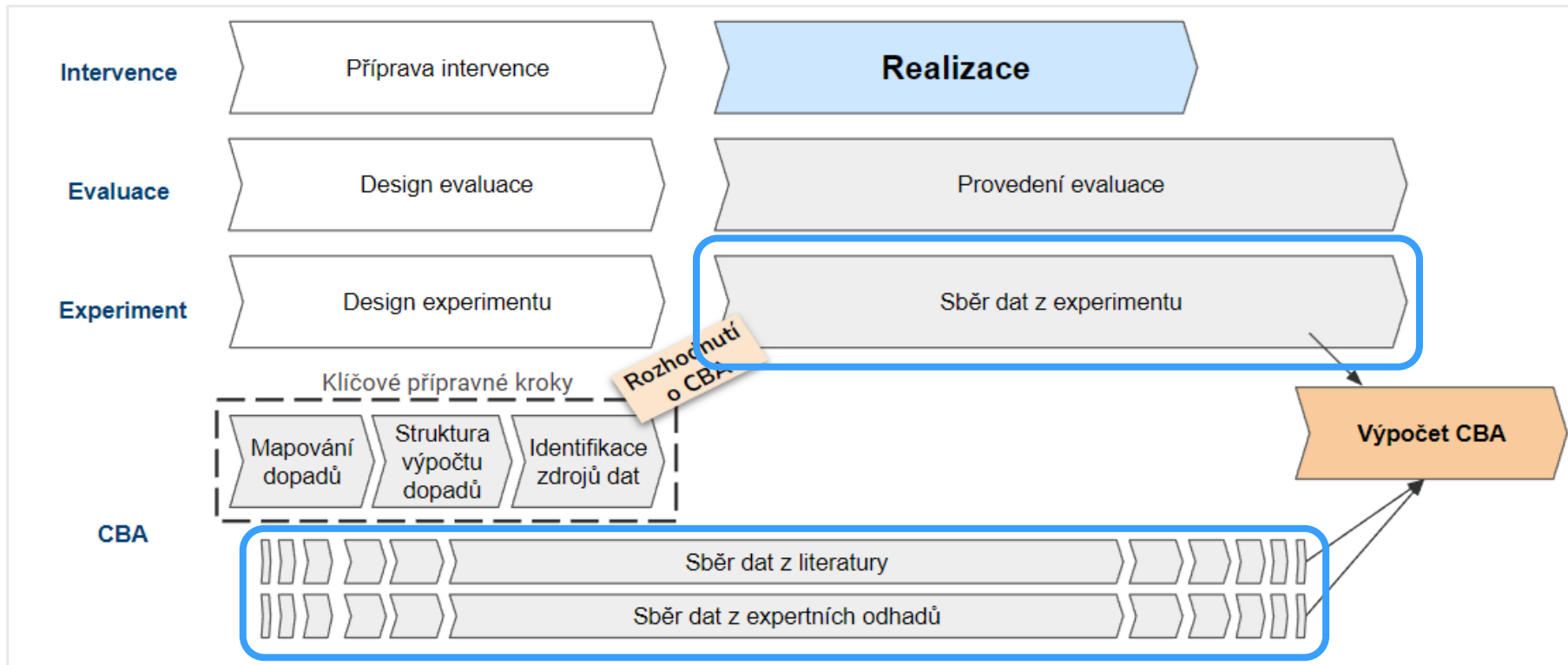
CBA

- **2 dopady monetizované** (komplexní výpočet)
- Rozpracovány všechny dopady

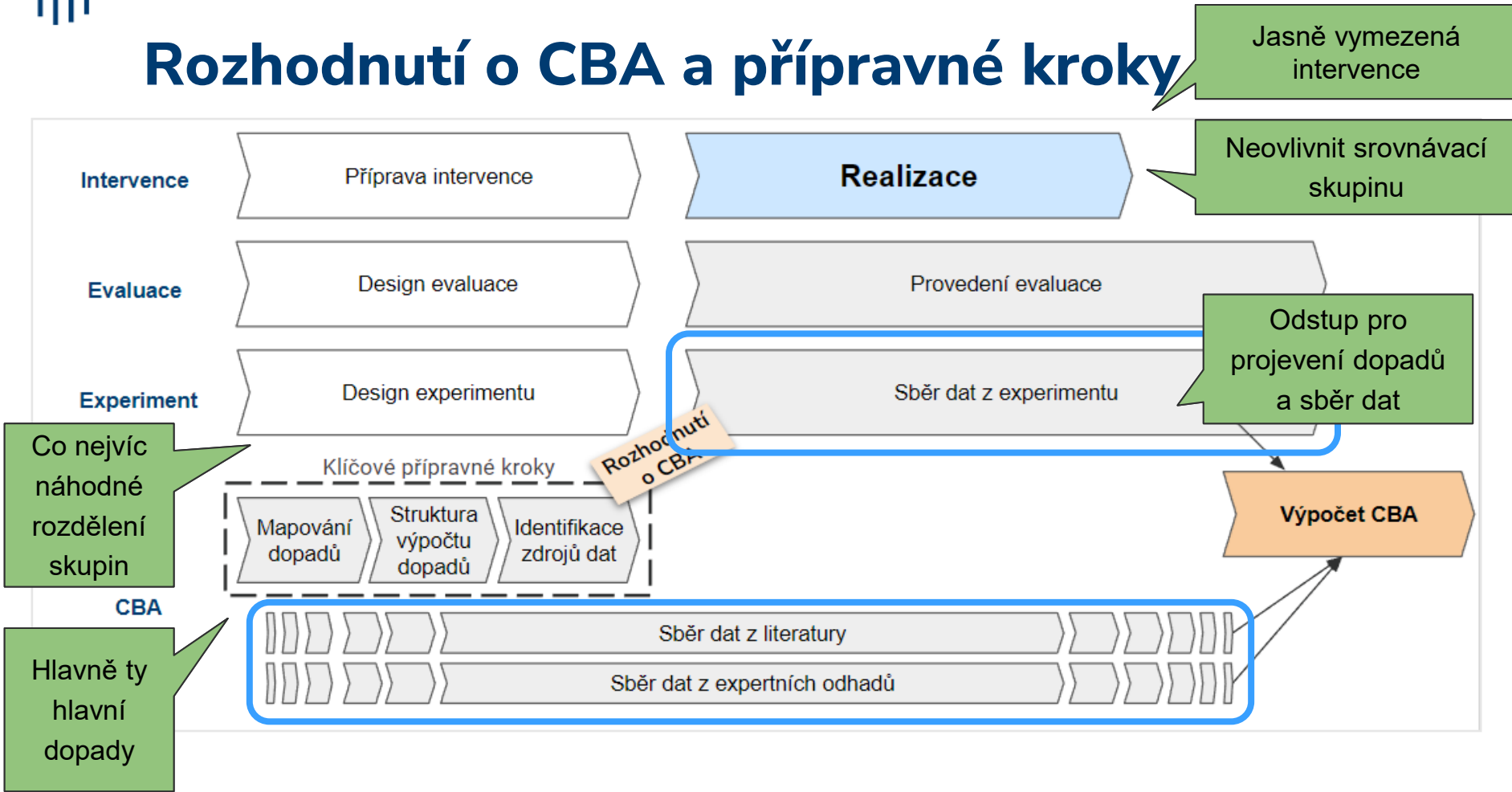
- Dotazníky, data o zaměstnanosti
- Recidiva ve sledovaném období

- **N/A (neintuitivní výsledky)**
- **Spočteno jednotkově**
- **Stínové ceny**

Rozhodnutí o CBA a přípravné kroky

Rozhodnutí o CBA a přípravné kroky

Z projektu si odnášíme

**Zase víme o něco víc o
CBA**

**Nikdy nepodcenit
kontrafaktuál**

**Stínové ceny
kriminality**

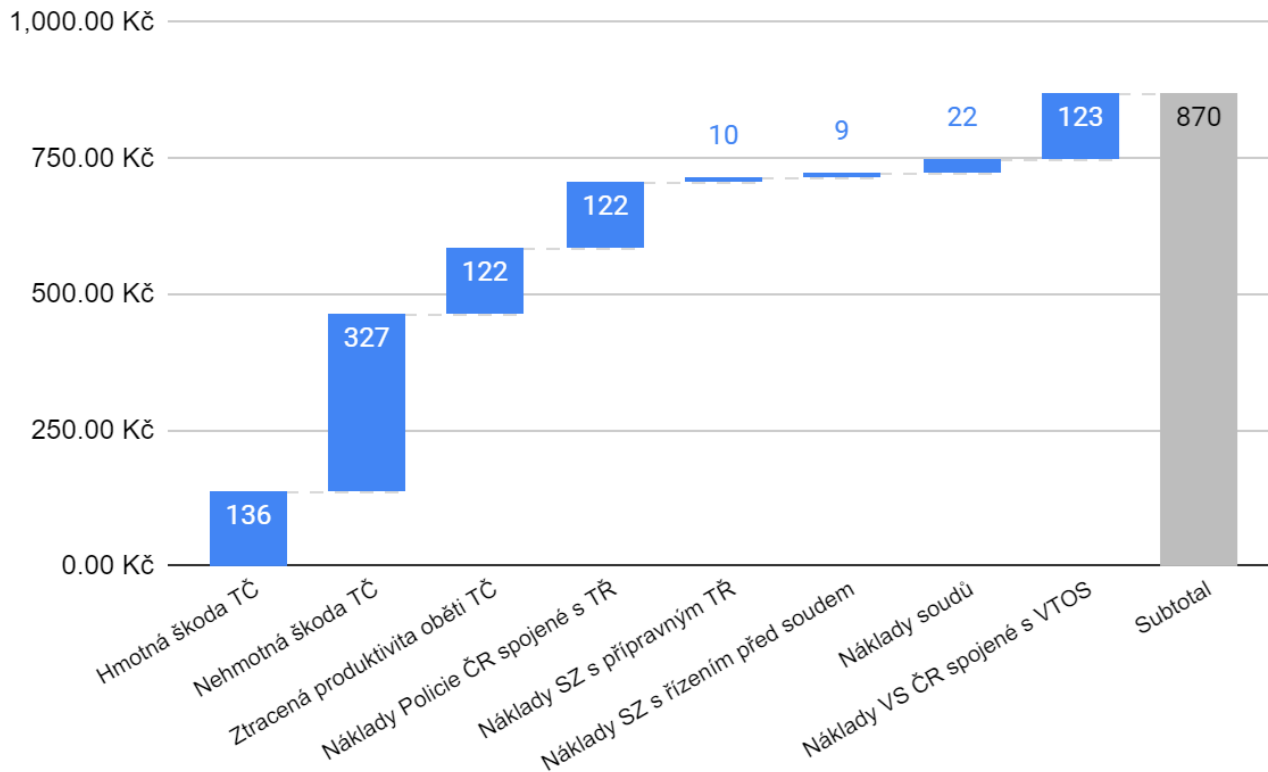
Díky za pozornost

Zdeněk Rosenberg
www.ceskepriority.cz
zdenek@ceskepriority.cz

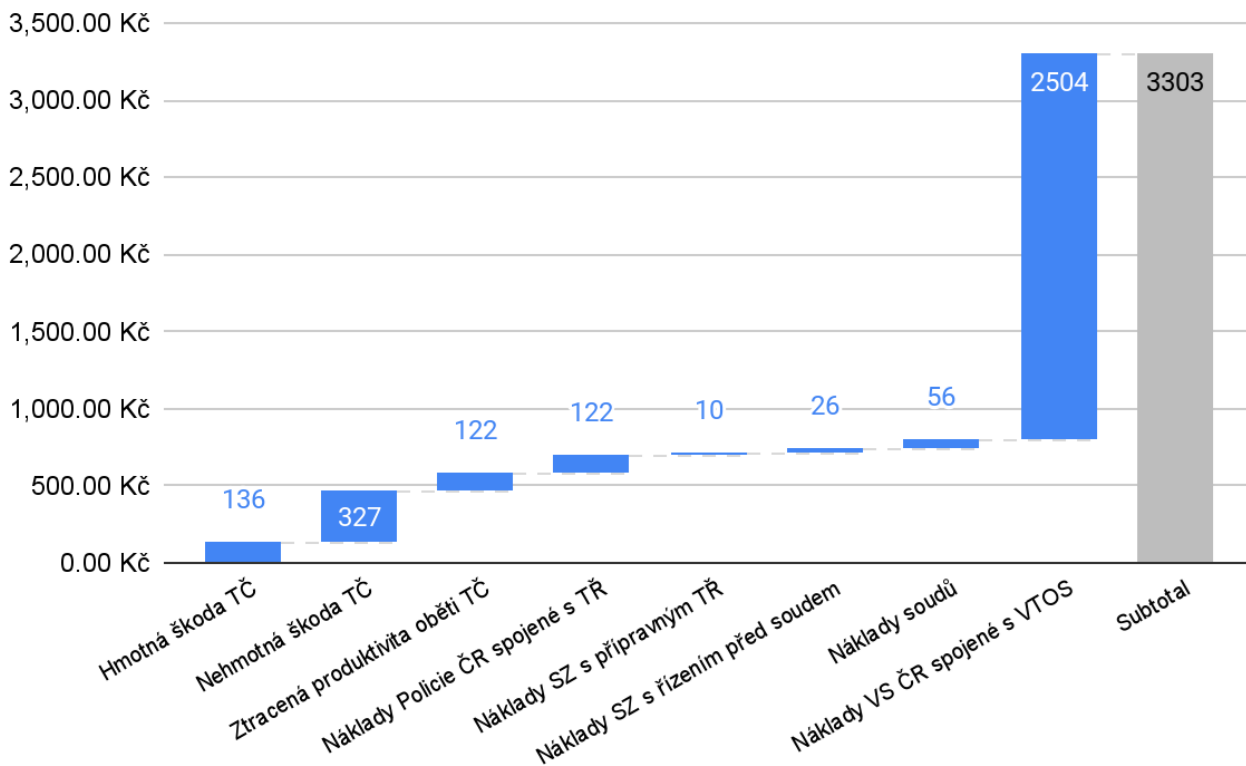
Stínová cena – Obecný trestný čin (SP TČO)

Náklady obecného trestného činu (tis. Kč)

Stínová cena – Trestný čin s VTOS (SP TČV)

Náklady TČ odsouzeného k VTOS (tis. Kč)

Přidat ztrátu produktivity pachatelů trestných činů?

Další výpočty založené na stínových cenách

Společenské náklady
recidivy 1 osoby SnS

Náklady recidivy a
kriminality v 2020

Společenské náklady
jednoho recidivisty

Do výpočtů vstupují:

SP TČV*

SP TČO

SP TČV

SP TČO*

Počty TČ (celkem)

SP TČO*

Počty TČ předcházející
VTOS (recidivisté)

Počty TČ (recidivisté)

Počty TČ (recidivisté)

Společenské náklady recidivy 1 osoby SnS

2 399
(tis Kč.)

747
(tis Kč.)

7,395

7 924
(tis Kč.)

SP
TČV

-

PD
VTOS

+

SNS
VTOS

SP
TČO

-

VTOS

PTČ R

÷

2

Náklady TČ s kratším VTOS

SP TČV: stínová cena pro trestný čin s VTOS (3 303 tis. Kč)

PD VTOS: průměrná délka VTOS (1438 dnů, 2 503 tis. Kč)

SNS VTOS: průměrná délka VTOS klientů SnS (919 dnů, 1 600 tis. Kč)

Náklady TČ bez VTOS

SP TČO: stínová cena pro obecný trestný čin (870 tis. Kč)

VTOS: náklady VTOS rozpočítané mezi všechny TČ (123 tis. Kč)

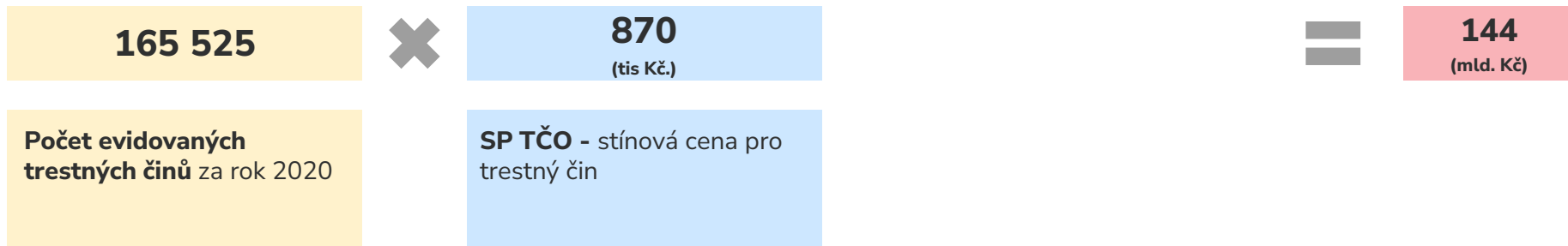
Počet TČ předcházejících VTOS u SnS

PTČ R: Průměrný počet TČ na recidivistu na jeden nástup do VTOS (14,79)

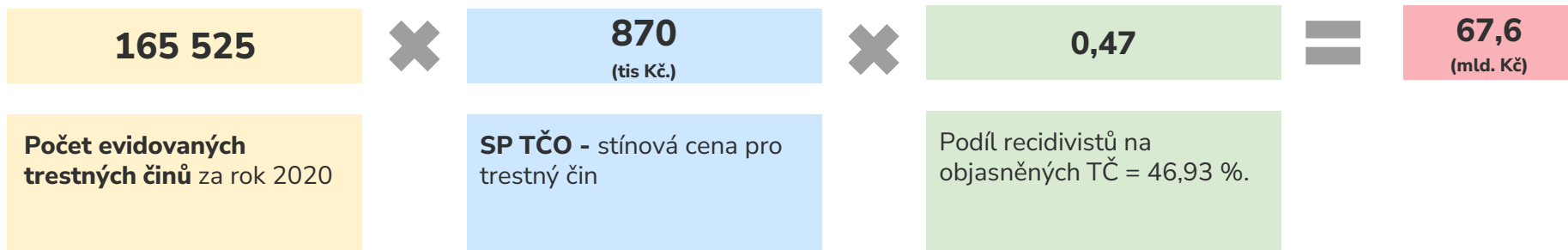
Dělíme 2 (kratší období).

Společenské náklady kriminality a recidivy

A) Společenské náklady kriminality za rok 2020

B) Společenské náklady recidivy za rok 2020

Společenské náklady jednoho recidivisty

14,79

4,04

870
(tis Kč.)

51,9
(mil Kč.)

Průměrný počet TČ recidivistů na jeden nástup do VTOS =
= TČ recidivistů / počet nástupů recidivistů do VTOS = 77 680 / 5 254 = 14,79

Nástupů recidivistů do VTOS =
= podíl recidivistů ve VTOS × Nové nástupy do VTOS =
= 8105 × 64,82 % = 5 254
(Předpoklad: Stejná délka VTOS)

Počet trestů odnětí svobody aktuálně vězněného recidivisty.

Tento průměr byl spočten z údajů na členění vězňů dle počtu předchozích VTOS.

SP TČO - stínová cena pro trestný čin

Spočteny celoživotní **dosavadní** náklady recidivy jednoho **aktuálně vězněného** recidivisty.